

Rapport 2009:97

Arkeologisk förundersökning

Boplatsen vid vadet

RAÄ 106

Odensåker 5:4

Kullerstad socken

Norrköpings kommun

Östergötlands län

Viktoria Björkhager

Boplatsen vid vadet

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Åtgärdsförslag	4
Referenser	6
Tekniska uppgifter	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

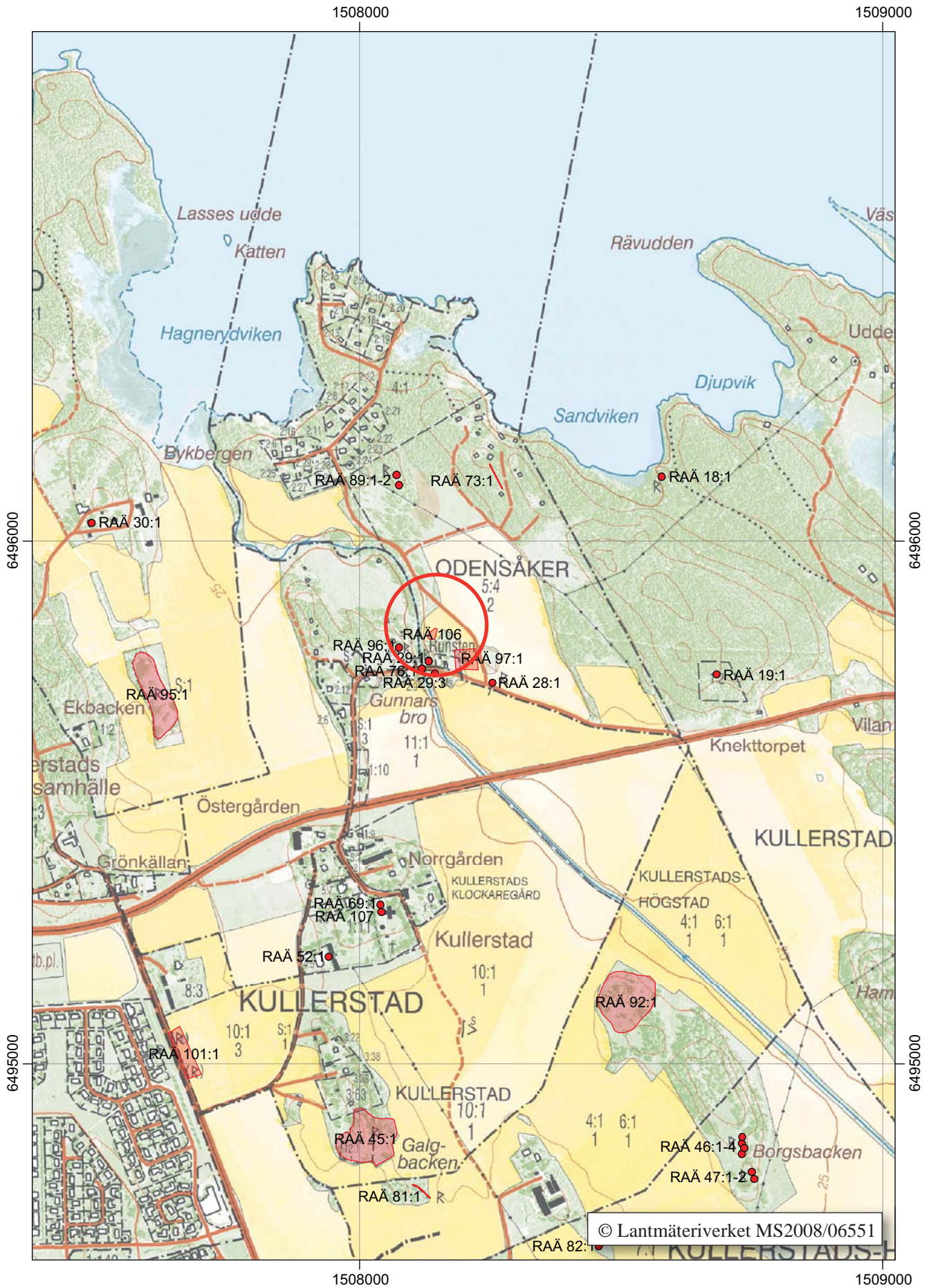
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I samband med sökschaktning för ett enbostadshus inom fastigheten Odensåker 5:4, Kullerstad socken, Norrköpings kommun, påträffades boplatsslämningar på den södra delen av den planerade tomten. Lämningarna utgjordes av en härd, ett stolphål och ett kulturlager. Fornlämningen kunde begränsas till platån och på ett flackare parti norr om platån framkom inget av arkeologiskt intresse.

Viktoria Björkhager
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8G 9b, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk förundersökning inför uppförandet av ett enbostads-
hus inom fastigheten Odensåker 5:4, Kullerstads
socken, Norrköpings kommun. Den planerade tomten
var belägen i åkermark och utgjordes av ca 2 300 m².
Undersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrel-
sen Östergötland.

Uppdragsgivare var Mats Osen, Skärblacka, vilken
även svarade för de arkeologiska kostnaderna. An-
svarig för förundersökningen samt utformningen av
rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Arbetsområdet ligger i en fornlämningsrik jord-
bruksbygd sydväst om Norrköping. Lämningar från
järnålder, främst i form av gravar och gravfält är do-
minerande.

I direkt anslutning till undersökningsområdet
finns fem registrerade lämningar. Ca 50 m söder om
det nu aktuella området finns en runsten med tillhö-
rande minnessten (RAÄ 29) och en bro (RAÄ 76).
På runstens nedre del finns ca 12 skålgropar. På
minnesstenen, som står mitt emot runstenen på andra
sidan vägen, finns en tolkning av runtexten. Där står
”Hakon gjorde bron och han skall kallas Gunnars bro
ty Gunnar var Hakons son”. Bron som finns idag är
en valvbro från omkring år 1900 i granit, bron kall-
las fortfarande Gunnars bro. Området runt bron och
runstenen ingår i regionalt kulturminnesvårdprogram
som rör Kullerstads kyrkomiljö, K20, Kullerstads sn,
Norrkopings kommun (Natur Kultur 1986).

Ca 50 m sydväst om undersökningsområdet finns
en stensättning (RAÄ 96). Stensättningen är 7 m i
diam och övertorvad. Graven har ett mittblock. Ca 45
m sydöst om den aktuella ytan ligger en lägenhets-
bebyggelse (RAÄ 97). Lägenhetsbebyggelsen utgörs
av en torplämning, 40 x 40 m. Inga spår av torpet är
synliga ovan mark. Torpet upptäcktes vid kartstudier
i samband med en arkeologisk utredning etapp 1 år
1995. Vid samma utredning framkom på en plan yta
ett boplatsläge, kallat obj X, öster om RAÄ 97 (Ulf-
hiem 1995). Vidare finns en milsten ca 135 m öster
om Gunnars bro och 140 m sydöst om undersök-
ningsområdet (RAÄ 29).

Fornlämningarna i närområdet indikerade att det
kunde finnas dolda fornlämningar under mark inom
utredningsområdet. Det kunde röra sig om både bo-
platslämningar och gravar.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen
var att fastställa om fast fornlämning berördes av
det planerade arbetsföretaget. Om fast fornlämning
påträffades skulle förundersökningen söka fastställa
dess karaktär, vilket inbegrep utbredning och datering
samt potential för eventuell vidare undersökning. Om
fast fornlämning framkom skulle förundersökningen
även se på möjligheterna att justera exploateringen så
att fornlämningarna inte kom till skada.

Förundersökningens resultat utgör underlag för
länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes
i form av en sökschaktsgrävning. Fast fornlämning
som påträffades skulle undersökas i urval genom
grävning för hand och dokumenteras genom inmät-
ning med GPS/DGPS, beskrivning och vid behov
handritning och fotografering. Provtagning för ¹⁴C-
analys skulle genomföras vid behov.

Vid förundersökningen drogs 16 schakt över tom-
ten, varvid nio stycken på en plåtå i söder och sju
på ett flackt parti i norr. Schakten hade en bredd av
ca 1,5 m och ett djup på 0,25-0,35 m. Under mat-
jordslagret framkom något sandblandad lera. Vid
undersökningen tryckte vatten upp från undergrunden
varför ingen av anläggningarna undersöktes.

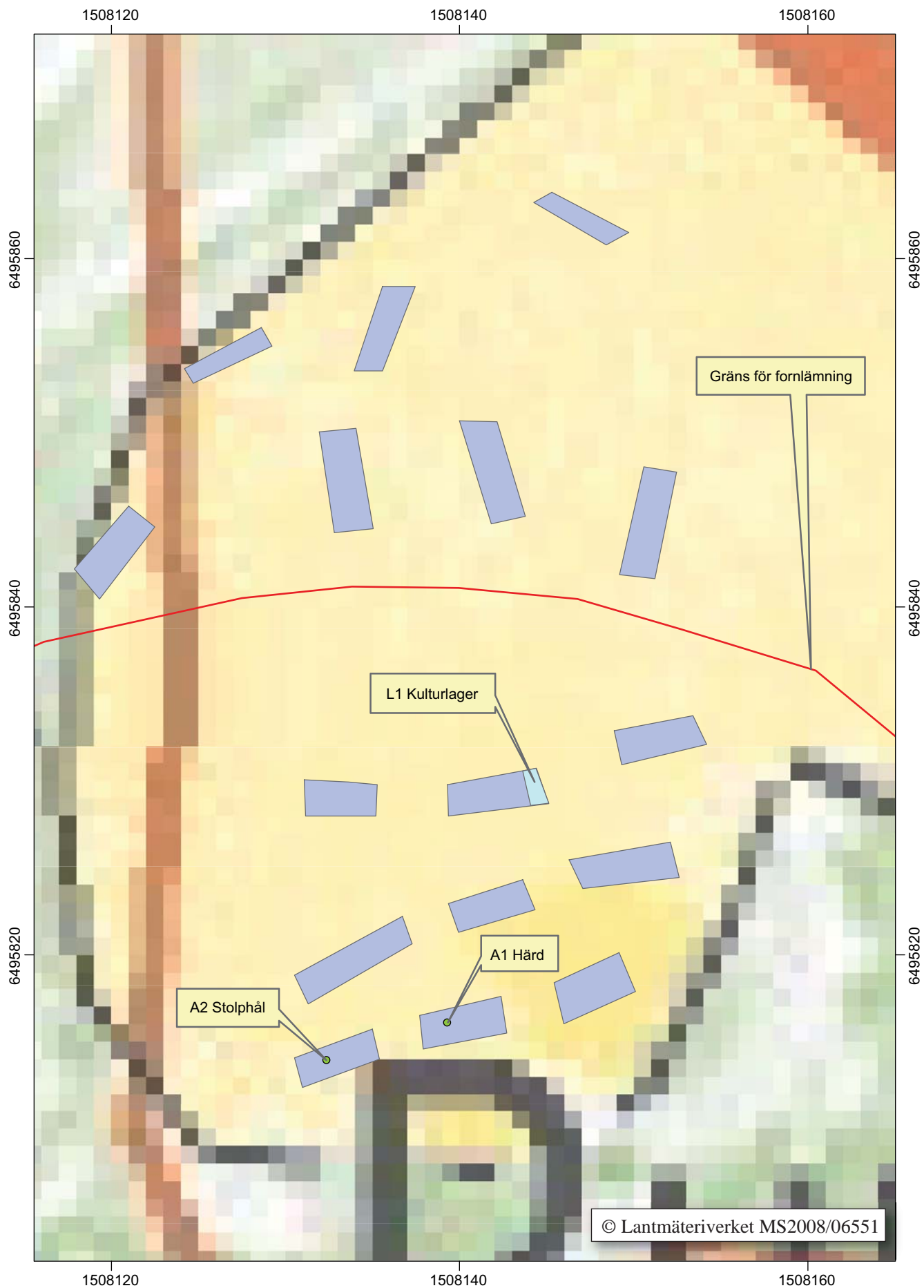
Dokumentationsmaterialet i form av digitala fältin-
mätningar förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

Vid sökschaktningen drogs totalt 16 schakt över den
planerade tomten. I tomtens södra del, på en marke-
rad plåtå, påträffades två anläggningar i form av en
hård och ett stolphål samt ett kulturlager. Eftersom
fast fornlämning påträffades på plåtån bestämdes att
resten av sökschakten skulle dras norr om plåtån för
att försöka begränsa fornlämningen. I denna flackare
del av den planerade tomten påträffades inga forn-
lämningar.

Åtgärdsförslag

Om den planerade tomten begränsas till den norra
delen av den ursprungliga tomtytan är inga ytterligare
arkeologiska åtgärder nödvändiga inför husbyggnat-
tionen. Men, om den södra delen av tomten ska tas i
anspråk för byggnation eller andra markarbeten krävs
tillstånd från Länsstyrelsen Östergötland.

Figur 3. Schaktplan med schakt och anläggningar markerade. På kartan finns även en gräns som är till för att visa fornlämningens utbredning mot norr.

Referenser

Natur och kultur. 1986. Miljöer i Östergötland.
Naturvårdsplan och kulturminnesvårdsprogram.
Länsstyrelsen i Östergötlands län 1983.

Ulfhiem A. 1995. *Väg 215. Förbifart skärblacka*. Arkeologisk utredning, etapp 1. Kullerstads socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Riksantikvarieämbetet, Byrån för arkeologiska undersökningar, UV Linköping 1995:26.

Tekniska uppgifter

Lokal	Odensåker 5:4
Socken	Kullerstad
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 106
Ekonomiska kartans blad	8G 9b (Kullerstad)
Koordinater	X6495822, Y1508139
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	431-18519-08
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2008-09-29
ÖLM dnr	337/08
ÖLM projektnr	530843
Uppdragsgivare	Mats Osen, Skärblacka
Kostnadsansvarig	Mats Osen, Skärblacka
Projektledare	Viktoria Björkhager
Fältarbetstid	2008-11-14
Totalt undersöktes	ca 82 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Viktoria Björkhager, Lasse Norr
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket MS2008/06551
Rapport 2009:97 © Östergötlands länsmuseum

I samband med söschaktning för ett enbostadshus inom fastigheten Odensåker 5:4, Kullerstad socken, Norrköpings kommun, påträffades boplatzlämningar på den södra delen av den planerade tomten. Lämningarna utgjordes av en härd, ett stolphål och ett kulturlager. Fornlämningen kunde begränsas till platån och på ett flackare parti norr därom framkom inget av arkeologiskt intresse.